

MURAD I. TESİSLERİ VE BURSA İMARETİ VAKFIYESİ*

M. Tayyib Gökbilgin

Osmanlı tarihinin ilk zamanlarına âit yazılı kaynakların başında vakfiyeleri mutalâa etmek mecburiyetindeyiz. Vakıfların asırlar boyunca enstitüsyon tarihi bakımından da taşıdığı müstesna ehemmiyet gözönüne alınır ve diğer resmî vesikaların, arşiv kayıtlarının, tahrir defterlerinin mefkud olduğu devir bahis mevzuu olursa, vakfiyelerin bir tarihçi için ne kadar kıymetli bir kaynak olabileceği kolaylıkla takdir olunur.

Osmanlı devletinin kurulduğu günden itibaren bir nevi arşivi bulunduğunu iddia etmek mümkündür. Hükümdar beratlarını, sancakbeyi bitilerini, kadı hüccetlerini de nazar-ı itibâra alarak bu vesikaların oldukça zengin bir kemiyet ve keyfiyette bulunduğunu söyleyebiliriz. Ancak, bunlardan bugün elimizde ne kalmıştır? XIV. asır için hemen hiç bir şey. XV. asrın ilk yarısı için de pek az şey. Bunlar ne olmuştur? Nerelerde kalmıştır? Ne vakit kaybolmuştur? Sonraları idare adamları veyâ vak'anüvis diyebileceğimiz ilk tarihçiler bunlardan hiç istifade etmemişler midir? Bunlar uzun, uzun münakaşa edilebilecek, üzerinde muhtelif faraziyeler yürütülebilecek mevzulardır.

İşte, böyle bir devrin tarihini, sosyal bünye ve karakterini, siyasi askeri... ilâh. sâhalarda rol almış şahsiyetlerin biyografisini yazmak isteyen bir tarihçi, eline geçen her türlü vakfiyeye müstesna bir kıymet ve ehemmiyet atfetmek mevki ve mecburiyetindedir. Onları tertip, tenkid ederek, sahihini ayırıp onu kıymetlendirerek şayan-ı istifade bir hâle getirmek vazifesi karşısındadır. Bu itibarla, burada bahis konusu edeceğimiz vakfiyeyi bu bakımdan mutalâa etmek, zarûrîdir.

İlk Osmanlı hükümdarları, bir taraftan, memleket açan, onu imar, iskân ve muhafaza eden, istikrarlı bir Türk cemiyeti kurulmasına hizmet eyliyen muhtelif sınıf ve mesleklerdeki kimselere temlikler, evlâdlık vakıfları yapıyorken, diğer taraftan, bizzat kendileri de, aynı maksadlarla, muhtelif yerlerde yaptıkları tesisler için vakıflar meydana getiriyorlardı. Bu tesisler ve bunlara yapılan tahsisler dinî olduğu kadar sosyal gayelere de hizmet ediyordu. Orhan Bey'in 724 tarihinde Mekece'deki zâviyeye yaptığı vakıf ile Adapazarı'nda Emir Ali-çiftliği, Kaymaklı ve Kuyumcılı köylerinde bu köylerin mescidleri için, «Karagöz

* Bu makale, XXII. Müsteşrikler Kongresinde (1951) bir tebliğ olarak okunmuştur.

vilâyetinde» (Geyve Akhisarı) Hüseyin-köyü ve Balcı köylerinde, tevliyetini bâzı Ahi, Fakih ve Kadılara tevcih etmek suretiyle, vücuda getirdiği vakıflar, Osmanlılar'da bu vâdide tesbit edilebilen ilk örnekler olarak görünmektedir. Orhan Bey'in oğulları Süleyman Paşa ile Murad I. de, babalarının eserine uyarak, bu yolda hayli faaliyet ve gayret göstermişlerdi. Tahrir defterleri Süleyman Paşa'nın muhtelif yerlerde muhtelif kimselere türlü hizmetler mukabilinde yaptığı vakıfları bize gösterdiği gibi kendi zâviye ve imâretine âit kayıtları ve vakfiyesini de biliyoruz. Tarafımdan neşredilen bir monoğrafide bunlara temas edildiği cihetle (XV-XVI. asırlarda Edirne ve Paşa Livâsı, vakıflar-Mülkler-Mukataalar, İst. 1952), burada, sâdece Murad I. in bu kabil vakıflarından, Malkara'daki tesisinden ve bilhassa yeni ele geçen Bursa Kaplıca İmaretî vakfiyesinden bahsedeceğiz.

Bu hususta evvelâ, onun Ahi Musa'ya Malkara'da yaptığı evlâdlık vakfını zikretmek lâzımdır: Sultan Murad'ın, ahilerinden kuşandığı kuşağı Ahi Musa'ya kendi eliyle kuşattığı Malkara'da onu Ahi nasbettini ve onun nesline vakfedilen bu yere hiç bir pâdişah veya beyin, herhangi bir kadının müdâhale etmemesini bildiren ve gürre-i receb 764 (14. III. 1366) tarihini taşıyan türkçe vakıf-nâme mâlûmdur (nşr. Tahsin öz, *Tarih vesikalari*, 1941, I. sayı 4).

Filhakika, o tarihten bir asır kadar sonraki tahrir defterlerinden itibâren gerek Ahi Musâ ve gerek oğlu Tayfur namına bu evlâdlık vakfı tesbit ve tescil edilmektedir. Murad I.'in buna benzer bir şekilde, şeyhliğini evlâdlık vakfı olarak verdiği, Malkara'da Yegân-Reis zaviyesi vakfı-ki bu isimde bir köyü ihtiva ediyordu,- Dimetoka'da kasaba civarında tekkesinin bulunduğu yerin tahsis edildiği, Abdal Cüneyd-zâviyesi vakfı, Karaca Halil nâhiyesinde Elmalı mezreasının bulunduğu yerdeki Timurhan Şeyh vakfı, yine Dimetoka'da Hacı Fakih'e verip de sonradan oğlunun adını taşıyan Yahşi Fakih evlâdlık vakfı bu husustaki diğer misâllerdir. Kezâ, Sultan Murad'ın, Malkara'da, hududu bir huccet-i şer'iyede tesbit ve tescil edilen, iki parça çiftliği temlik ettiği Hacı İbri isminde biri vardır ki, burasını kırk sene mülk olarak tasarrufunda bulundurmuş ve Murad II. devrinde (844=1440), Gelibolu ve Malkara sancakbeyi İzzeddin Balaban Bey'in subaşı huzurunda, bu yerlerin kızı Nurca'ya irsle intikali ve onun da, başka birisine satışı tanınmış ve bu hususta yeni bir huccet tanzim edilmişti.

Gerek evlâdlık vakfı gerek temlik suretiyle Murad I. tarafından yapılan bu tevcihler, Rumeli'de yeni fethedilen memleketlerin imâr ve iskânı, şenlendirilmesi gayesine mâtuftu ve asırlarca vakfiyet veyâ mülkiyetleri mahfuz tutulmuştu.

Murad I. in bizzat kendisinin de Malkara'da bir tesisi vardı: Sultan Murad, ağabeyisi Süleyman Paşa namına kasabada bir câmi yaptırmıştı ki, sonradan bu câmi, Gazi Hüdâverdigâr câmii diye şöhret bulmuştu. Bu câmie vakıf olarak kasabada bir hamam ile yanında iki dükkân yaptırmış ve buraya kadı olanın da müteveli olmasını şart eylemişti. Fâtih devrindeki bir tahrir defteri bu hamamın senede 6000, dükkânların da 180 akçe iradları olduğunu, mütevellinin günde iki akçe ücreti bulunduğunu tesbit etmiştir. Bu devirde bu câmide ders veren bir müderris ile Ahmed Fakih, Arab Hoca, Mevlânâ Muslihiddin veled-i Kadı Şahin gibi diğer bir takım vazifeliler bulunduğu da görülmektedir.

Bursa İmâreti Vakfiyesi

Şimdi asıl mevzuumuz olan Bursa'daki İmâret vakfiyesine geelim: Murad I.'ın Çekirge'de bir câmi ve medrese ile bir imâret yaptırdığı mâlûmdur. Bunun tarihini kroniklerimiz 767 de (1366) yâni Padişahın çocuklarının sünnet düğünü yapıldığı senede gösterirler (Krs. *Tevarih-i âl-i Osman*, Giese nşr. s. 24; *ayn. esr.*, Mehmed b. Elvan nüshası, s. 67; Saadeddin, *Tâcüttevârih*, I., s. 81). Vakfiyesinin 787 de (1385) tanzim edildiğine göre, bu tesis yirmi sene içinde ikmal ve evkafı da tesbit olunmuş demektir. O devirde «Kaplıca İmâreti» diye şöhret alan bu imâretin elimizdeki vakfiyesi, tanziminden 15 sene sonra, yâni, Yıldırım Bâyezid zamanında, 802 de (1400) çıkarılmış bir suretidir, tuğrasızdır. Başbakanlık Arşivinde, mâliyeden müdevver vesikalar arasında 162/5 numaradadır. 440 sm. uzunluğunda 25 sm. eninde olup âhrarlı şark kâğıdına yapılmıştır. Vakfiye metni 118 satırdır, başta 6 satırlık bir başlık, altta 10 satırlık bir zeyil vardır. 39 şahid gösterilmiştir. Vakfiyenin başında, bunun, hayatını tercüme-i hâl kitaplarından öğrenemediğimiz, merhum Kadı Celâleddin Dede Bâli tarafından yazıldığı, «Bâyezid Han b. Murad Han» yâni vâkıfın oğlu bulunan Padişahın izniyle ve Bursa kadısı Mehmed b. Hamza b. Mehmed (Molla Fenârî) mârifetiyle ve, her halde, onun el yazısıyla, İmâretin vakıf şartlarına riayette ihtiyat göstermek üzere, mükerreren yazılarak bir suretin çıkarıldığı bildirilmektedir ki, vakfiyenin sonunda bu Pâdişâh tarafından vakfa, aşağıda zikredeceğimiz, ilâvenin yapıldığı hakkındaki kayıt ile aynı karakteri ve yazıyı göstermektedir. Bu son ilâve kısımdaki evâhir-i ramazan 702 (19.V.1303) tarihinin yanlış bulunduğu ve bunun evâhir-i ramazan 802 (25.V.1400) olması lâzımgeldiği muhakkaktır. Öyle anlaşılıyor ki, Yıldırım Bâyezid bu zâviye ile babasının türbesine yeni bir vakıf ilhak edeceği sırada, belki, vakfiyenin ziyasına meydan vermemek mülâhazası ile, asıl vakfiyenin sureti

çıkartılmış, başına zikrettiğimiz kayıt, sonuna da yeni evkaf ve yeni şartlar kaydolunmuştur.

Vakfiyeyi şu kısımlarda mutalâa etmek mümkündür:

I. — Vâkîf, emir-âzam, melik-i mülûk-ül arab v'el a'cem, hâmi-i bilâd-ullah, râ'i-i 'ibâd-ullah, nâsir-i esnâf-ül'adl v'el-ihsân sıfatları ile ve sultan ibn sultan Murad b Orhan halled-allâhu sultânehû ve... olarak zikredilmektedir.

II. — Vâkîf, saf ve hâlis bir niyyet ile hakkı, mülkü olan, yedinde ve tasarrufunda bulunamı hibe, tasadduk, habs ve vakfederek Kapluca nâhiyesinde «İmaret-i Kapluca» denilen zâviyeyi, hâvi olduğu bütün mekânlar, meskenler, matbahlar, mahtaplar...v.s. ile ihdâs, binâ ve i'lâ eylemiştir.

III. — Vâkîf, bu zaviyeyi ulemâ, meşâyih; sâdât, huffâz ve vâ'izlerden veyâ fukarâ ve mesâkînden müsâfir olarak gelenlerin ikametine vakf ve tahsis etmiştir.

IV. — Vâkîf, bu zâviyeye, Kaplıca'ya (Çekirge) tâbi olan havalıyı, bütün hududu, hukuku ile vakf ve tahsis etmiştir. Bu mntakanın hududu kible tarafında Kestene-çukuru mevkiinden başlamakta, buradan Tekfür-oğlu mevkii, sonra sırası ile Keşiş-dağı (Uludağ) kulesindeki meşhur ziyaret, Tilkülük-burnu; Ilıca, Söğüdüce mevkilerinden geçmekte, Nilüfer ırmağına, daha sonra Saru-kaya, Kızıl-alan, Göde-deresi, Uğurlu-kıray, Emir-i ahur-vâdisi ve Kirazlû hududuna vasıl olduktan sonra Gök-eren hududuna, dikili taşlara, Kozlu-bağçe, Demür-kapu mevkilerine ve nihayet tekrar Kestene-çukuru mevkiine ulaşmaktadır. Bu hududun içinde kalan arazi-ki İmâretin evkafıdır-âşağı-yukarı bugün Uludağ'ın cenub ve garb taraflarını, kısmen Orhaneli ve Bursa köylerini ihtiva etmektedir. Vakfiyede zikredilen bu isimlerin bugünkü yer adları ile tamam mutabakatini tesbit etmek mümkün olursa vakfın vâzih hududu meydana çıkabilir. Maamafih, bundan hemen hemen iki asır sonra tahrir edilen Gazi Hüdâverdigâr Evkafı, bize, bu hudut içindeki köyleri tanıtmaktadır. (krş. *tahrir defteri* Nr. 1064, Başbakanlık Arşivi): Şöyle ki, Bursa'ya ve Kete nâhiyesine bağlı olarak gösterilen köylerden birçoğu (Kirazlû, Sipâhiler, Kavacık, Gökçe-viran, Yenice, Mürseller, Çongarlar) bugün dahi isimlerini muhafaza etmektedirler. Vakfiyede ise bu köylerden hiç biri kaydedilmemiştir.

V. — Vâkîf, bu hudud içinde olan bütün köy ve mezreaları, ev ve meskenleri değirmen, otlak, bağ, meyvalı ve meyvasız ağaçları, bütün ehli hayvanları, büyük-küçük, kadın-erkek bütün reâyâyı, bağlarda ve mezrealarda sâkin bilcümle köleleri imârete vakfetmiştir.

VI. — Vâkîf, aynı zamanda, Mudanya kalesini, bütün tâbileri ile,

Bursa şehrinde biri kadınlara diğeri erkeklere mahsus iki büyük hamamı, Bursa'da 19 dükkânı, Eger e köyünde bir kıt'a bağ ve bir göz değirmeni-içinde hizmet eden köleleri ile birlikte,-Ermenos köyündeki bir bağı, bir dinki imârete vakfetmiştir.

VII.— Vâkif, bu evkafı kendi mülkünden ayırmış, elinden ve tasarrufundan çıkarmış, şer'î, sahih, musaddak, sarîh ve kat'î şekilde, bütün şartları hâvi olmak üzere, vakfetmiştir. Hibe, terhin, temlik ve itlâf edilemez. Halef ve vâris bırakılmaz, hiç bir suretle bozulamaz. Vâkif, teyid edilen şekli ve tekid edilen şartı üzere cereyan eder, zamanla tenkis olunamaz. Bu vakıf, hükümdar, halife, vezir, kadı muhtesip veyâ nâsden hiç bir kimse tarafından tebdil, tağyir, tahvil, tâtil ve ihmal edilemez. Tebdiline teşebbüs, ibtâl ve tahviline kasedenler harâmı irtikâp etmiş ve günâh işlemiş olurlar.

VIII.— Vâkif, evkaf işinin tevliyetini ve nezâretini sadrâzam Hayreddin Paşa'ya vermiştir. Burada iki vazife sadrâzâmın uhdesindedir. Muahhar vakfiyelerde, meselâ Bâyezid II. Edirne İmâreti vakfiyesinde, mütevellilik ve nâzirlik ayrı iki vazifedir ve iki adama tevdi edilmiştir. Kapluca İmâretinde Hayreddin Paşa imam, hâfız, nakib, hâdim, ferraş, câbi, tabbâh, nüvvâb gibi vazifelilerin nasb ve azillerine bakacaktır. Bunlardan her hangi birinin gayr-i lâıyk hareketine vâkif olursa evvelâ nasihat, sonra zecrî muâmele tatbik ve nihâyet azledecektir.

IX.— İmârete gelenler üç gün müsâfir kalabilecek ve bundan sonraki ikametleri mütevellinin reyine bağılı olacaktır. Ulemâdan, kibâr, meşâyih ve sâdâtın birisi müsâfir olduğu vakit vazifeliler lâıykı vec-hile hizmetlerinde bulunacak, hayvanlarına yem vereceklerdir. Müsâfir, fukaradan biri dahi olsa aynı suretle hareket edeceklerdir. Ancak fâsık ve târik-i salât olanların ikametleri temdid edilemeyecektir.

X.— Vâkif, vakfın hâsılâtını evvelâ imârete, onun tamirine, galle-sinin artırılmasına, sonra da zâviye masâlihine şart etmiştir. Bakiyenin öşrü mütevelliyeye verilecek, mütebakı, yukarıda söylediğimiz gibi, gelen giden müsâfirlere tahsis edilecektir. İmam, hâfız, nakib, ve sâirenin maaşları mütevellinin reyine göre tesbit edilecek, kezâ diğer tenvir ve teshin ihtiyaçlarını da mütevellî dilediği şekilde verecektir.

XI.— Vâkif, vakıf mevzularından hiç bir şeyin bir seneden fazla icâra verilmiyeceğini, icâr müddetinin hitâmından önce başka bir icâr mukavelesi akdedilmemesini, evkafın zâlim, tâmi', mütegalibe kimselere icâra verilmemesini şart eylemişti.

XII.— Şayet mürur-ı zaman ile zâviye yıkılırsa vakfın hâsılâtı fukarâ-i müslimîne sarfedilecekti.

XIII.— Vâkif, vakıf için evvelâ Allahı, sonra peygamberler, evliyâ

ve sulâhâ ruhlarını işhad etmekte ve hükümlerinin infazı hususunda da 'udûl ve iltifat cemâatinden, erbâb-ı kabûlden kimseleri şâhid göstermektedir.

XIV. — Vakfiyenin tarihi evâsıt-ı cumad II. 787 (24. VII. 1385) dir. Bu târih Murad I.'ın şehzâde Savcı isyanı ile meşgul olduğu seneye tekabül etmektedir.

XV. — Şahidler arasında Kutlu Bey, Bekâr Bey gibi ümerâdan oldukları anlaşılan bâzı kimseler olduğu gibi Barımbay, Beybars şeklinde isimlere de tesadüf edilmektedir. Bir kısmı saray veyâ devlet memurları (Ahmed Çavuş el-Bevvâb, Hacı Sungur el-Hâdim) veyahut çocuklarıdır (Ali b. İsmâil el-Muhtesib, Hacı Pulad b. Emirahur, Umur Bey b. Koskos Sübaşı). Şahidlerden bir kısmının da devşirmelerden veya mühtedilerden olduğu (Şerefeddin b. Abdullah, Fettah b. Abdullah, Mahmud b. Abdullah) görülmektedir. Maamafih, Orhan Beyin Mekece vakfiyesinde olduğu gibi hânedandan bir isim mevcut değildir. Vakfiyeye evâhir-i ramazan 802 de (25. V. 1400) ilâve edilen zeyilde, Yıldırım Bâyezid'in, babası Murad I. Zâviyesi evkaf ve vazifelerine ilhâken, satın alıp vakfettiği Kurşunlû adında sahilde bir zimmî köyü bahis mevzuudur. Bu köyün geliri de Kapluca İmâreti zâviyesine, babasının türbesine tahsis edilmiştir. Şöyle ki, bu zâviyede ders veren müderrise günde 12 akçe, bu müderristen ders gören talebeden her birine birer akçe olmak üzere günde 18 akçe, subyan muallimine günde iki akçe, türbede kur'an okuyanlardan her birine günde dört akçe olmak üzere 60 akçe, hatibe günde bir akçe verilecek, mütebakisi Zâviye masârifine harcanacaktı. Müderrisin, muallimin ulûfelerinin bu zeyilde tasrih olunması, Murad I. medresesinin ve mektebinin Yıldırım Bâyezid zamanında ve onun tarafından faaliyete geçirildiğini hatıra getirmektedir. Maamafih bu vazife sâhiblerinin vaziyetlerinin bu tarihte (802=1400) tesbit ve tahrir edilmiş olması da mümkündür. Vakfiyenin arkasında mühürsüz ve dolayısıyla sûret gibi kabul edilmesi lâzımgelen bir hucdet kayıtlıdır ki, 26 rebi II. 873 de (13. XI. 1468) Kapluca İmâreti evkafından Bursa'daki dükkânlardan birinin Mahmud Paşa (Sadrâzam) evkafına kiralanması hakkındadır ve hucdeti yazıp tescil eden Edirne kadısı Mevlânâ Mustafa b. Yusuf (Hocazâde) dir. Bu tarihte Murad I. İmâreti evkafı mütevellisi ümerâdan Hacı Ali Bey b. merhum İsâ Bey bulunmakta idi.

İşte, bütün bu hususiyetleri ve verdiği malûmat ile, bu vakfiye XIV. asir müesseseler tarihimiz için kıymetli bir vesikadır. Aslının ve hucdetinin orijinal olmamasına rağmen, on beş sene gibi kısa bir zaman sonra bu sûretin çıkarılmış olması, zeylinin Molla Fenâri tarafından yapılması, vesikanın kıymetini artırmaktadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صلواته وصوره وصوره العا...
 التي بها العاصي...
 مستبانا من السلطان...
 اعني من الواسع اولم...
 ملول الصورة...
 وانما هو...
 الجورة...

احمد الله كما سلف ظلام الظلم من الترتيب...
 ووضوح الخصال...
 الاحبار...
 ارجل ملكة...
 لا آله الا الله...
 ان محمد...
 المعجزة...
 الخبا...

حامد ملائكة الله اعني عبد الله يا سرنا في العدل والاحسان واصبر عذبة
 حاسر سجد الصلوات باطرسا الزمان سلطان ابن سلطان عزلا راقدا
 خلق الله سلطانا واعلى سانه ما زال يحد يدان واما النبيل المسائل ان
 الدنيا الدنيا ماوى المسبه وهو في التمدد وعظم عرق الاطوار من نور وبل وبل
 الا ان قر العظم سلطانك ومعهم اصغر الجمل عدلها تحلفه واما ما سلفه
 صلواته وهو عسله في انقاصه في عصره على الطاعان ساعا من
 مصره وانده في شمس اذ حار اراه في قصره على ابناء العدم والعتاة في يوم
 والبعان واعين الوعد والانعاد عو له الى صبره في قدومه الوعد
 فلك قدما له هوان واما كان هذا نحو كلامه في هادي ذكرها في اوعده
 واهد على هذا الترفه معونها لساجد الانسان من عرو وطه واحمد الاحمار
 سحلا يابس هذا بصره في عابده ما هو انما نسبت اليه ابره وهدى وصدقه
 وبنسبتهم ما صدقنا الله في اوطى حيا في النور والحياء في فضلك الله اعظم
 وانما طول الامم في قول ربنا الى ان المصدرة الصدوق والروضه الله ورضت

حسنًا عافهم وهم احر كرم وعبد في ارضهم اذ عليه ساند عنده و محله
 بحسب حجاب و محله حسن بنو به و طه نظر صدره و كور في حجره المور
 حن قال عليه السلام المور طه صدره و المور حتى يقضى الله المور قال
 عليه السلام اذا طاس ارضه و يطعمه لآخر الارض و حجاب و علمه
 و قد صالحه في قوله و بعد من وضع عدله و طه حجاب و سراجي حجاب و حجاب
 كل من طعت حجاب حجاب و طعت مسو نوز لو ان سها و نية اقد العبد
 و هو نقر الم واحد و اقد انبيد و صاحب و نية كل العزمه نوسان
 نصه و هو لا يقع حال و لا نون الا في ان الله يقبل بلمه و من الواصف
 المذكور و فقد الله الحجاب و سهل عليه سها المور فا كان حجاب و ملكه و حجاب
 و حوز به و تصرفه و نصبه الى ان اعرب عنه المذكور و وصف عليه هذا الوصف
 الوارد فيما بعد فما بعد و ذلك و من الواصف المذكور المور التي احدنا
 و سها و نية و اعلها ساجد من لجا السهر و عماره من لجا حجاب حجاب
 في حجاب و الا كان الى اسكن المطالع و المحاطب و الماسر و الحاطب و الا باه
 التي سها حجاب ناله و جعل الماله و نفا على الصادق و المور من العبد

والشاخي والاشلاب والحفظ والوعاظ وكل من تزل فيها المثلون والعقود
 يرون منها ويتول بها ويعتقون كلها في شاربها ويعتقون المثلون بها
 ويقف الحواشي التي تستلها من كل موضع حدوها جوهرا من الحجاب
 الصلي كسنة جوهري محدوده ومنه يصل الى موضع تنكروا اعلى
 يصل الى الزاوية المشهورة كما يصل كسنة طابع التي تغنيها العرابين
 يصل الى يكونك زين ومنه يصل الى الجهد ويصل الى كسنة جوهري
 يصل الى النهري التي بناه ومنه يصل الى موضع تسمى صانوق ابن
 الى قولك ومنه يصل الى كورد كورد ومنه يصل الى غور لوكرد
 ومنه الى واو امير محمد ومنه الى كرساو محدوده ومنه يصل الى قولك ان
 محدوده ومنه يصل الى الامبال المشهورة الجاهل العربي يصل الى النهري
 ومنه يصل الى حديثه ومنه يصل الى الامسال المشهورة الجاهل العربي ومنه يصل
 الى قولك واو امير محمد ومنه الى زبور قيس ومنه الى كسنة جوهري كسنة
 وهذه كلها وقف ما فيها من القرى والقرى والقرى والمسقطات

سلف ولا ملك ولا خلف ولا نور في ان رب الله الارض والسموات
الوحي والامر لله في يومه من الروح بل تحرك على اصل الموتى والحي على
الموت لا تصدق من الابرار ولا تصدق من الكافرين الا انهم على ما جاز
وهما مضى وان كذا لا يحل احد عمر او من الله وسو له وهو من الابرار عليه
وملك ووزير وفاض في كتب ولا احد من الناس جميعا انصف هذا الوصف
ولا تصدق ولا تدل ولا تعبر ولا يحول ولا افعال ولا تعطى ولا يرفع في
نصفه ولا يدان وصدق في انطالته وهو لم يهدى بركب الخبز اصبحت
المتن وكف سعد من ذلك هو من وصدق له هو خذ انك ولقد انما الى بعد ما
ما قال فيك ان لا تصدق من الارض واحد ما المني يخرج من طوبى انما من سائر
2 يا حبيب وقال الله اني اعطى النفس عند الله عدا باليمان وان الله الى
لقد قد على الطاهر عالم كمال الله وسوره رسول الله في مسانده
وقد انما تصدق الله وان اوله حبيب في نفس الضمير وعلمه بعد النبوة والملك انما
الجميع في الله تحت من انما تصدق من طوبى انما من سائر باق انما العدايب في انما العدايب

لولا سفل الطامع بعد امر و منهم اللعنه و لم يسوق الدار جعل الوفاق في
 ذلك قد عرفت بهما في تفتنه التولية و النظر في امر الوفاق في الركعة و التولي في المعطر
 الذي هو الاعظم علم الهدى اعلم الوري في العلماء و بعضا اهل الحياه المشايخ
 خيرا كثيرا ما ساءوا في ايامه و انفقوا في حبه و احكامه و هو في الواقع يعلم الله
 من جملة الامور و المسرف و الحفاط و النصب و الحازم و الفلاس و الحيا و الطماح و التوسل
 و من كل حال انما المصالح الله و غيره و علمهم الى ارباب المتولي في كل الواقف التي في الدنيا
 لو انما نصرت احد و هو ان من المتولي النظر حاله اولا فاذا كان صالحا للتعامل الذي
 نصه و صنفه احد النقص و العيب و حاله انما نصه و قد وقع من سبب الاتية به و ذلك
 على سبيل من صحته الكره الوفاق ان عاريا ساير غيره و ان الفصل في صحة و لا
 ولا الزم و عاريا الى انما انما العزم و قد نص في المحرم ضاعف الله سبحانه انما كان
 من الوفاق في حيا لير في الصلح و حافظا على ان فان الصلح و صفا لها عجز الالهي
 مع التولي بها و انزل و عاريا بالاداء فان ارباب المتولي ان ادر في

الاعاصير بعد ليلته فذاك والآن تجد الحاد على ان تنظر في الوصف لئلا تاري
 في الخروج هذا اذا كان الموصوفى خاضرا وان غاب يكون ذلك منوطا لرى الوصف في
 نيلها بعد انظر الى كبار الشاي والسادان هو الحاد ويمنع على ^{يعطيه} _{المتن}
 علمه فيهم ولا يكون ذلك خصوصا انك اربعا على كل من في ردها على احد
 البصير في قوله المساكين او في بطن الحاد لانهم المكسرة بلوهم فاذا اصبحت الام
 اللسان يكون اقسامه بعد ذلك منوطا منوطا او من سائر في المصحح الحاد
 التزول فيها الا ان يكون فاسقا صلينا بنا وسدنا بجملة بنا وناك للصلوات المعرف
 او بعضها من شرط وعمر الوصف انما يتبدل في تغل الموقوفات بالصلوات ^{استقلال}
 ما افلا تتدلى في فوايد تغل الوصف وزيد في ردها كل وقت في الوصف
 في ان يدان اولها في عبارة الوصف الذي هو صلاح منسدا واستراحه غلته ان
 دعهما الجاهل بها وان استغنى عنها صرف الى عبارة الموقوفات عليها وهي الموقوف
 واصلها فاضل منها يعطى ويدفع غيره الى المتولى المشاء الذي على اليد
 وصانها غلته في الباقي منه يصف على الوصفين الصادر من الله في ذلك خصا به

لقد تبت من الجاهل كخطا العيب الجاهل وعمره على حساى التوتو كذلك
الارض شرا الذوات ومنها المقل الخط الفلذ وعمره كما من فوق المصالح عليه بل ان
كنز ذلك جمع ما صرف الى التمتع الجاهل في أيام المومر والى الرب والارض
للاستواء والعقد والصحون والقضاي المتعارف ان كان في غيرها كوز على ما
يراه المتولى شرط الوعدا ناسد بعدا الى ان لا يوجد في الاوقاف والركعة عند
الجاهل الى الجاهل الكرم من سده ولحد بل لا تعدد على عقد الجاهل اخرى حتى يفتى
من الجاهل المعقود عليها الاولى ولا يوجد شرط المرو الاطامع لا مغتلبت بحسبى غايتها
وعى المسد فان اهدت الاوس والسطت العباد بالله ثم الزمان والندى
انها من عند اطلالها وانحت ربهونها الى سعة احوالها وانحال السجود لها وبعث
الستور فيها صلت العوام الخاصل والعليل بالاصل من رده ومروفا الى
عقار المسير وسالكه ونجاعة من لانت السموات والارض الامتار بكل ذلك

